

Тема: Українське громадянське суспільство в обороні держави.

Російське керівництво сприйняло перемогу Майдану і втечу Януковича у лютому 2014 року як власну катастрофу. Плани поглинути Україну і використати її ресурси для цілей імперії зазнали краху. Успішна модернізація України поставила б хрест на імперських амбіціях Росії, демонструвала неефективність її суспільно-політичного ладу у порівнянні з європейським. Тому Кремль вирішив задіяти заздалегідь розроблений план військової окупації Криму.

Метою було

- загарбавши чужу територію, добитися підтримки шовіністичної частини населення Росії та відвернути увагу російського суспільства від власної корупції, неефективності, бідності та приниження російського населення в Росії,
- «покарати» Україну за Революцію, принизити її, підірвати життєздатність та, врешті-решт, підкорити, а потім знищити як державу і народ.

Російська агресія спочатку була названа «гібридною війною», з огляду на відмову Росії визнавати свою участь та широке використання невоєнних засобів агресії – пропаганди, агентури тощо.

Робота з поняттям

Гібридна війна – це війна, основним інструментом якої є створення державою-агресором в державі, обраній для агресії, внутрішніх протиріч та конфліктів з подальшим їх використанням для досягнення політичних цілей агресії, які звичайно досягаються звичайною війною.

Ідеологічним підґрунтям агресії стали:

- Гасло «Новоросії»
- Захист «руського мира» як доктрини історичного реваншу для відновлення СРСР
- Дискредитація України як держави.

Сепаратизм – практика відокремлення, відділення частини території держави з метою створення нової самостійної (суверенної незалежної) держави або входження до складу іншої держави чи набуття статусу найширшої автономії. *Основні вимоги сепаратистів:*

Приєднання до «Митного союзу», Приєднання до Росії, Федералізація України, Надання російській мові статус другої державної, Протест проти нової укр. влади («хунти»), Захист від міфічних «бандерівців».

починаючи з березня 2014 р. проросійські бойовики захопили деякі державні установи Донецька, Луганська та інших міст Донбасу. Почався терор і убивства прихильників єдиної України. На Донеччину й Луганщину безперешкодно прибували загони російських диверсантів, оскільки кордон не було перекрито.

У середині квітня загін озброєних російських терористів під керівництвом офіцера російської розвідки захопив м. Слов'янськ та довколишні території. У місті, як і в Донецьку та Луганську, почалися вбивства українських патріотів.. Невдовзі терор став масовим. Проросійські терористи вбили тисячі людей, розграбували безліч державного і приватного майна, тисячі місцевих мешканців зникли безвісти або пройшли через катівні. Натомість у Харкові, завдяки своєчасним і рішучим діям правоохоронців, вдалося швидко впоратися із сепаратистами.

У травні 2014 р. відбулися вибори Президента України. Перемогу в першому турі здобув П. Порошенко.

Слідом, у жовтні 2014 р. були проведені **позачергові парламентські вибори**, що відбувалися за змішаною виборчою системою. До Верховної Ради 2014 р. потрапили: «Народний фронт», «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч», «Опозиційний блок», Радикальна партія Олега Ляшка та «Батьківщина». Прем'єр-міністром було обрано Арсенія Яценюка.

14 квітня 2014 року в Україні була розпочата антитерористична операція без введення воєнного стану.

Дати	Подія
------	-------

12 квітня 2014 р.	Група офіцерів СБУ потрапила в засідку бойовиків — загинув офіцер «Альфи». Це був перший офіційний випадок збройного зіткнення між силами АТО й незаконними збройними формуваннями
24 квітня 2014 р.	Розпочався перший штурм Слов'янська
11 травня 2014 р.	<i>У Донецькій і Луганській областях відбулися псевдореферендуми «про суверенітет»</i>
22 травня 2014 р.	У бою під Волновахою загинули 18 українських військових, 32 отримали поранення
26 травня 2014 р.	<i>Українські підрозділи закріпилися в районі Донецького аеропорту</i>
Станом на 8 червня 2014 р. бойовики утримували практично всю промислову агломерацію, включно з Донецьком і Луганськом. Тоді північна межа контрольованих ополченням територій проходила по лінії Червоний Лиман — Сіверськ — Северодонецьк — Станично-Луганське. Західна і південна межі проходили по околицях міст Дружківка — Костянтинівка — Дзержинськ — Авдіївка — Донецьк — Старобешеве — Комсомольське. У Маріуполі готувалося повне зачищення міста від сепаратистів	
20 червня 2014 р.	Був опублікований Указ № 548/2014 Президента України П. Порошенка «Про План мирного врегулювання ситуації в східних регіонах України». Однак домогтися реального припинення бойових дій не вдалося
1 липня 2014 р.	П. Порошенко оголосив про припинення одностороннього перемир'я. МЗС України заявив, що за час перемир'я терористи 108 разів нападали на сили АТО, загинули 27 військовослужбовців
У липні 2014 р. перемоги були на боці українських вояків. Територія, контрольована терористами, зменшилася втричі	
23 серпня 2014 р.	Кордон України перетнули російські війська. У результаті цього угруповання українських військ в районі Іловайська було оточене, противник вийшов до Маріуполя, деблокувавши Луганськ і відкинувши українські війська до Сіверського Дінця

Путін боявся краху своїх маріонеток, що міг підважити його власні позиції в Росії. Із середини серпня Росія, на додачу до своїх підрозділів в Україні, почала масоване вторгнення у тил українській армії. У Росії лицемірно називали російських військових «отпускниками»: нібито під час відпусток вони приїхали на важкій військовій техніці — з танками, гарматами, зенітними комплексами — воювати проти України. А цю важку зброю, мовляв, вони купили «у воєнторзі». Таким чином, Росія, як сторона-агресор, намагається та може залишатися публічно непричетною до розв'язаного конфлікту. Російсько-українська війна стала гібридною. **Іловайський котел 28-30.08.2014. Дебальцевський котел. 12.02.2015. 5 вересня 2014 р. у Мінську був підписаний протокол про припинення вогню:**

- 1) утворювалася 30-кілометрова зона розмежування;
- 2) контроль українсько-російського кордону забезпечували фахівці ОБСЄ;
- 3) передбачалось надання широкого самоврядування територій, що опинилися під контролем бойовиків;
- 4) такий статус було передбачено на три роки, а потім мали бути проведені місцеві вибори.

Не досягнувши бажаного результату — припинення збройного конфлікту через втручання, міжнародне співтовариство *посилило санкції проти країни-агресора*. Такий тиск призвів до падіння цін на нафту, погіршення економічного становища в Росії. Країна опинилася в міжнародній ізоляції й була виключена з «Великої вісімки». Загалом, на кінець 2014 р. ситуація залишалася вкрай напруженою.

Проте важливим досягненням для України стало **підписання 2014 року з Європейським Союзом Угоди про асоціацію**. Вона засвідчила поступову інтеграцію України до ЄС і визначила стратегію розвитку України.

Нормандський формат (фр. format normand) — тип зустрічей у чотиристоронньому форматі Україна — Німеччина — Франція — Росія щодо розв'язання збройного конфлікту на сході України у 2014-2016 рр.

Назва формату походить від зустрічі глав цих чотирьох держав, *котра вперше відбулася 6 червня 2014 року*, у містечку Бенувіль, що в Нормандії (Франція), у межах відзначення 70-річчя операції «Оверлорд» та відкриття так званого другого фронту Другої світової війни.

Наступна зустріч у такому ж форматі відбулася 16-17 жовтня в Мілані (Італія). Обидві зустрічі не ознаменувалися якимись суттєвими домовленостями.

Третя зустріч відбулася 11-12 лютого 2015 року в Мінську (Білорусь).

На переговорах у **Берліні 19 жовтня 2016 р. було погоджено питання розробки «дорожньої карти» імплементації Мінських домовленостей.** У цій дорожній карті має бути дві складові: послідовності кроків для імплементації Мінських угод, а також гарантії виконання цих кроків.

Позиція України полягає в тому що виконання безпекових умов, припинення вогню, виведення іноземних військ, дотримання режиму розведення військової техніки, забезпечення безперешкодного доступу представників ОБСЄ, звільнення заручників мають передувати переходу до виконання політичної частини.

Період 2014—2016 рр. також супроводжувався *суттєвим погіршенням економічної ситуації в Україні*, що було зумовлено веденням воєнних дій на сході. Наступний, 2015 рік, супроводжувався посиленням негативних тенденцій: низький зовнішній та внутрішній попит унаслідок гальмування економічного зростання; зниження купівельної спроможності населення внаслідок зменшення реальних доходів; ускладнення відносин з основними торговельними партнерами та відтік інвестицій.

Розташовані у східних регіонах виробництва вугільної, металургійної, машинобудівної, хімічної промисловості, що забезпечували значну частину внутрішнього промислового виробництва та експорту, *фактично припинили свою діяльність.* Відтак ВВП 2014 року скоротився на 6,8 %.

2014 року валовий дохід на одного жителя країни не виріс порівняно з 2013 роком і становив близько 7 500 грн. Але якщо 2013 року це було майже 1 000 доларів США, то за курсом на кінець 2014 року ця сума становила трохи менше 500 доларів.

Номінальна заробітна плата, за даними Держстату, 2014 року знизилась з 453 до 254 дол.

Із зони АТО переселилися 879 тис. осіб. Державному бюджету, який і без того перевантажений, об'єктивно складно фінансувати таку величезну кількість людей. Це створює проблему з житлом та соціальним забезпеченням переселенців.

Стрімка інфляція на тлі глибокої девальвації гривні сильно підірвала доходи населення, відповідно, вдарила по роздрібній торгівлі, по інвестиціях домогосподарств.

Україна отримала певні преференції для збільшення обсягів експорту товарів до Європи. Проте очікуваного зростання українського експорту не вдалось досягти через неконкурентоспроможність українських товарів на європейських ринках.

Війна тяжко позначилася на долях мільйонів українців. Загинули тисячі цивільних і військових. За оцінками ООН на початок 2015 року кількість переміщених осіб в Україні досягла понад 1 млн. осіб.

Проте під час війни *відродилися самоповага, краді героїчні військові традиції українського народу та готовність людей усіляко підтримувати свою країну:* особистою збройною участю, волонтерською працею, грошми, майном. Так абоненти трьох найбільших операторів мобільного зв'язку Київстар МТС та Life:) за п'ять днів з початку акції «Підтримай Українську армію» сукупно переказали понад 12,6 млн. грн. На короткий номер «565» надійшло понад 2,5 млн. SMS та дзвінків.

Волонтерський рух для допомоги армії та постраждалим цивільним досяг в Україні небувалих для сучасної Європи розмірів. Навіть діти надсилали захисникам Вітчизни заощаджені чи накопичені гроші та свої малюнки.

Стійкість і мужність української армії, інших силових структур та підтримка армії з боку українського народу стали основними чинниками, які, поряд із тиском Заходу, змушували Росію йти на «заморожування» агресії.

Всупереч ворожим підступам і пропаганді в Україні *зміцнилася національна єдність.* У питаннях захисту країни не існувало залежності від мови чи релігії. Попри жертви та економічні проблеми *багато людей усвідомили цінність власної держави й армії для захисту життя.*

Мужний опір українців змусив розвинути країни світу нарадовувати міжнародний тиск на Росію, унаслідок чого вже за півроку російська економіка увійшла у глибоку кризу. У Європі та світі почалося усвідомлення загрози світовому порядку від російської агресії, важливості міжнародної солідарності з Україною в її боротьбі за незалежність. Українці своєю кров'ю платили за європейські цінності свободи.

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=7QyKLdhkN5c>

Д/з: §28.